

נדרים פד

עניין: איסור טבל

יבמות פו.

ורבנן מה תרומה טובלת אף מעשר ראשון נמי טובל וכרתניא רבי יוסי אומר גיבול לא⁶ יהא חייב אלא על טבל שלא הורם ממנו כל עיקר הורם ממנו תרומה גדולה ולא הורם ממנו מעשר ראשון מעשר ראשון ולא מעשר שני ואפי' מעשר עני מנין ת"ס⁷ לא תוכל לאכול בשעריך ולהלן הוא אומר⁸ ואכלו בשעריך ושבעו מה שעריך האמור להלן מעשר עני אף שעריך האמור כאן מעשר עני ואמר רחמנא לא תוכל ואי מהתם

רש"י יבמות פו.

למעמא דר"מ: מה תרומה טובלת. שכל זמן שלא הופרשה חייבין מיתה על אכילתו של טבל דהא מיתה כתיב ציה: אף מעשר ראשון טובל. ואע"ג דצדידיה ליכא מיתה חייבין מיתה על הטבל שלא הופרש מעשר ראשון ממנו: או אפי"ו מעשר עני.

תוס' יבמות פו.

זר פלוגמיה: מה תרומה טובלת. פי' צקונטרס שגלא הופרשה חייבין מיתה על אכילתו של טבל דהא תרומה מיתה כתיב⁷ ציה וקשה לר"י מעשר ראשון נמי כתיב ציה תרומת מעשר ועוד אי מטעם זה לא ליחסר טבל לכהן כיון דתרומה שריא ליה ופי' ריב"ן משו' דדרשי' צפ' הנשרפין (סנהדרין פג. עב) ולא יחללו את קדשי צני ישראל אשר ירימו צעמידים לתרום הכתוב מדבר וליף חילול (ה) מתרומה: אף מעשר ראשון

רבינו מנוח פ"ו מחמץ ומצה ה"ז

אמר המפרש טבל הוא שם לכל דבר שלא הוציאו ממנו דבר מן המתנות שחייב להפריש ממנו והיא מלה מורכבת טב לא אי נמי כדאמרינן טבלא של עץ או של מתכת כלומר הרי הוא כטבלה של עץ שאין אדם יכול לאכול ממנה א"ג מלשון הערב שקורין לדבר מעורב מטבל: ימעשר ראשון שלא ניטלה תרומתו

אתון דאורייתא כלל ב'

נסתפקתי הא דתרומה אסורה לזר אם הוא איסור חדש שנתחדש על ידי ההפרשה או דילמא עניינו שאיסור טבל שבו במקומו עומד שהתרומה התיירה איסור טבל שבה אך לכהן אבל לא לזר ותדע שהרי עונשם שוה שעונש טבל הוא במיתה בידי שמים וכן תרומה עונשה מיתה בידי שמים.

והנה כבר הבאתי דעת רש"י ביבמות דף פ"ו ע"א דטבל אסור מפני עירוב תרומה שבו והתוס' הקשו עליו שם דא"כ היה ראוי שיהיה טבל מותר לכהן כיון שתרומה מותרת לו.

ונראה ביישוב דעת רש"י דכמו דמצינו בקדשים דקודם הזריקה וההקטרה הוי הכל לגבוה ואחרי הזריקה וההקטרה אז הכהנים או הבעלים משלחן גבוה קזכי כמבואר בקידושין דף נ"ב ע"ב ובכמה דוכתי בגמרא ה"ג אפשר דהתרומה המעורבת בטבל היא חלק גבוה וע"כ אסורה אז לכל ואחרי ההפרשה אז הכהנים משלחן גבוה קזכי.*

ודע דדעת רש"י דיבמות הנ"ל הוא ג"כ דעת הר"ן בנדרים דף פ"ד ע"ב שכתב וזה לשונו ובעיני נראה דמאן דסבירא ליה (דמעשר עני) אינו טובל היינו טעמא משום דסבירא ליה דאי אפשר שיהיה הכרי חמור מפני מעשר עני המעורב בו יותר ממעשר עני עצמו דבשלמא תרומה בדין הוא שתהא טובלת דכיון שהיא עצמה אסורה ראוי שתאסור תעורבתה דכיון דעל כרחו צריך להרימה מן הכרי אינה מתבטלת שם ומש"ה אוסרת וכו' עכ"ל.